

Білоклицька Г.Ф., Петрушанко Т.О., Чумакова Ю.Г., Копчак О.В.
Асоціація лікарів-пародонтологів України, м. Київ, Україна

Невирішені питання класифікації захворювань пародонта (дискусія)

Весною цього року відбулась визначна подія для всіх прихильників клінічної пародонтології, збулась мрія нашої Асоціації лікарів-пародонтологів України (АЛПУ): Міністерство охорони здоров'я України (Наказ МОЗ України 1254 від 22.06.21 р., зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 р. за № 1081/36703) внесло до реєстру нову спеціальність — «пародонтологія». Хочу звернути вашу увагу на те, що європейських країн, де пародонтологія визнана як спеціальність, зовсім не багато — їх усього 15. Серед країн СНГ це Латвія, Литва та Азербайджан, а відтепер і наша Україна!

Сьогодні перед нами постали нові завдання. Будь-яка стоматологічна установа, незалежно від форми власності, зобов'язана працювати в правовому полі, тобто має використовувати у своїй практичній діяльності протоколи обстеження та надання стоматологічного лікування — професійної спеціалізованої допомоги. Такий протокол базується на класифікації захворювань. Саме класифікація є тим інструментом, від якості якого залежить правильність установалення діагнозу і, відповідно, майбутній план лікування.

Кажучи про протокол обстеження та лікування пацієнтів із захворюваннями пародонта, ми маємо на увазі якийсь алгоритм, що базується на доказовій медицині. Починаючи обстеження хворого, ми ставимо перед собою певні завдання, які повинні вирішити, тому що від правильності постановки даних завдань залежить результат, а саме діагноз, а потім — і план лікування і його ефективність і результативність.

Рівень діагностики визначає розуміння сутності патологічного процесу, характер його перебігу, стадії розвитку, ступінь тяжкості. Тобто кожна класифікація відображає рівень розвитку науки в певний відрізок часу. Добре всім відома і, по суті, єдина узаконена в Україні класифікація захворювань пародонта М.Ф. Данилевського (1994 року) була революційною і дуже потрібною в певний проміжок часу. Але з того моменту пройшло майже 27 років. Чи відповідає дана класифікація потребам сучасності, сучасному рівню розвитку науки? Напевно, ні. Зараз вона потребує удосконалення, не-

зважаючи на те, що її продовжують викладати в закладах вищої освіти.

Із нашої точки зору, лікарі-стоматологи мають певні труднощі з діагностикою захворювань пародонта. Звертаю вашу увагу на те, що сьогодні лікарі-стоматологи державних стоматологічних закладів повинні працювати з максимально спрощеною класифікацією захворювань пародонта, що запропонована НСЗУ. Дана класифікація взагалі нівелює всі відомі нам нозологічні форми пародонтальних захворювань, зводячи їх, по суті, до трьох діагнозів: гінгівіт (не важливо який!), періодонтит (без будь-яких уточнень), пародонтоз. Не можна забувати, що сьогодні лікар працює в дуже непростих ринкових умовах, при яких кожна маніпуляція має ціннову характеристику. Такий підхід до класифікації не враховує професійний рівень лікаря, його рівень теоретичних і практичних компетентностей. Разом із тим ми розуміємо важливість класифікації НСЗУ, оскільки саме від даної організації залежать фінансування й оплата праці лікарів-стоматологів, які працюють у державних стоматологічних закладах.

У зв'язку з цим завданням нашої АЛПУ було знайти можливість внести необхідні зміни в дану класифікацію, максимально наблизити її найбільш відомим у Європі з тим, щоб вона стала дієвим інструментом у роботі практичного лікаря. Сьогодні найбільш відома у Європі міжнародна класифікація пародонтологічних та періімплантних хвороб та станів, що була обговорена і прийнята в Чикаго у 2017 році, надрукована на сторінках ведучих професійних журналів Європи і США. Розуміючи, що відтепер в нашій країні введена спеціалізація «пародонтологія», висновок очевидний: ми повинні переходити на зарубіжну термінологію, сприяти впровадженню міжнародної класифікації в практичну стоматологію. Треба відзначити, що вперше в даній класифікації чітко визначені такі поняття, як здоров'я ясен і здоровий пародонт, для пародонтиту встановлені три основні групи: некротизуючий пародонтит, пародонтит як прояв системних захворювань і власне пародонтит, запроваджена багатови-

мірна система стадій і ступеней пародонтиту. Уперше з'явилася класифікація захворювань і станів тканин пародонта і періімплантних тканин, що, безумовно, є позитивним. Із даного приводу наша Асоціація лікарів-пародонтологів України на 6-му Національному українському стоматологічному конгресі АСУ внесла відповідні пропозиції, що стосуються поетапного впровадження міжнародної класифікації захворювань пародонта в Україні.

Пропозиції ВГО «Асоціація лікарів-пародонтологів України»:

1. На першому етапі діяти згідно з новою «Класифікацією захворювань та станів тканин пародонта і періімплантних тканин 2017» (EFP&AAP World Workshop, 2017) при виконанні науково-дослідної роботи, написанні статей для публікації в профільних стоматологічних журналах як в Україні, так і за кордоном.

2. На другому етапі (з 2023 р.) рекомендувати закладам вищої освіти України включити в навчальну програму підготовки магістрів та інтернів інформацію щодо «Класифікації захворювань та станів тканин пародонта і періімплантних тканин 2017» (EFP&AAP World Workshop, 2017).

3. Адаптувати «Класифікацію захворювань та станів тканин пародонта і періімплантних тканин 2017» (EFP&AAP World Workshop, 2017) для впровадження в практичну діяльність лікарів-стоматологів України як базу для розробки нових протоколів діагностики та лікування захворювань пародонта. Замінити термін «пародонтит» на «періодонтит», як узаконено у світовій пародонтології.

4. Клопотати перед НСЗУ щодо модифікації запропонованої даною організацією класифікації з внесенням необхідних доповнень із метою максимально наблизити її до найбільш відомих у Європі, щоб вона стала дієвим інструментом у роботі практичного лікаря.

На нашу думку, саме на підставі міжнародної класифікації захворювань пародонта і кваліфікаційних характеристик лікаря-пародонтолога стане можливим

розробити сучасні протоколи обстеження і комплексного лікування захворювань тканин пародонта.

Стосовно підготовки лікарів-стоматологів за спеціальністю «пародонтологія» передбачається, що вона буде проходити шляхом спеціалізації за даним фахом відповідно до Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», зареєстрованого в Мін'юсті 25.03.2019 р. за № 293/33264, й останнього з цього погляду Наказу МОЗ України від 22.06.2021 р. № 1254 «Про затвердження положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстрованого в Мін'юсті 17.08.2021 р. за № 1081/36703, та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «охорона здоров'я» на післядипломному етапі. Метою циклу спеціалізації стане перепідготовка лікарів-стоматологів відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики лікаря-спеціаліста за спеціальністю «пародонтологія» з тривалістю навчання 6 місяців.

Цикл спеціалізації передбачає розгляд актуальних питань із діагностики, лікування та профілактики захворювань тканин пародонта. Значна увага направлена на сучасні методи та методики, ознайомлення та оволодіння практичними навичками, новітніми досягненнями вітчизняних та іноземних науковців. В умовах швидкого оновлення медичної інформації обов'язком лікаря стає постійне підвищення професійної компетентності на принципах доказової медицини, що дозволить проводити високоефективне, безпечне, економічно оптимальне пародонтологічне лікування та бути конкурентним на сучасному ринку праці. З урахуванням того, що спеціальність «пародонтологія» передбачає мультидисциплінарний підхід як у діагностиці, так і в лікуванні генералізованих захворювань пародонта і періімплантних тканин, основна концепція програми передбачає набуття високого рівня теоретичних і практичних компетентностей для встановлення цілей майбутньої практики. ■